

De ornithofauna van Oxygen Resort in Paramaribo

Henk Greven

Inleiding

In december 2012 was ik in de gelegenheid vogels te observeren op 'Oxygen Resort', een kleinschalig vakantiecomplex aan de Gummelsweg (Kwatta) in Paramaribo. In dit artikel wordt een indruk gegeven van de daar door mij aangetroffen en gefotografeerde vogelsoorten. Groen lustoord

De ingang van Oxygen Resort en een overzichtopname van het complex.
Foto: Henk Greven.

Er staan in het resort vakantiewoningen met daarbij twee zwembaden in een groene omgeving. Het sterke punt van het resort is, dat het aan de noordzijde grenst aan weiland en de zuidzijde aan een grote tuin met een ruime diversiteit aan struiken en bomen. Bij de hoofdingang – aan de oostzijde – staat een hoge Mopeboom *Spondias mombin* (pruikboomfamilie) en bij de achteringang een Flamboyant *Delonix regia*, (vlinderbloemfamilie). Tussen de woningen ligt gazon van beschuitgras (of dekengras) *Axonopus compressus*, met bomen en struiken, zoals mango, banaan, palulu, avocado, faja lobi en vooral veel palmsoorten, bijvoorbeeld: Fish-tailpalm *Caryota gigas*, Foxtailpalm *Wodyetia bifurcata* en Kerkpalm *Areceae* ssp. Aan drie zijden is het resort omgeven door sloten (hier goten genoemd), waarin via kunststofbuizen keuken- en douchewater wordt afgevoerd. De sloot aan het zuidoostelijke deel, bij de hoofdingang, is breed en opvallend visrijk met Krobia, Tilapia, Walapa en Pataka. Aan de westzijde staan langs de weg hoge Djamoenbomen *Syzygium cumini* (Goejave-

familie); sommige delen van het plaveisel zijn zwartpaars gekleurd door gevallen en platgereden bessen. Achter de Djamoenbomen ligt een groot, extensief beheerd weiland waar paarden rondlopen. Hier vliegen vogels, die zich op het resort niet vertonen. Bij een wandeling over het resort zijn er drie vogelsoorten die direct de aandacht trekken door hun opvallende gedrag. Om te beginnen de Tropische Spotlijster *Mimus gilvus*, in Suriname Dagukafowru genaamd, een grote grijze vogel, van anderen vuilwit met grijze vleugels en een lange, donkergrijze staart. Hij heeft de gewoonte om midden in een snelle loop plotseling te stoppen en zijn lange staart met witte punten op te tillen. Het is een goede en luide zanger. Op het resort zitten ze graag op tv-antennes en vliegen vandaar naar het gazon om voedsel te zoeken. Dat ze zijn aangepast aan de menselijke woonomgeving bleek toen ik aan de achterzijde van ons verblijf een nest met eieren ontdekte dat was gebouwd in de ruimte tussen de aircó en de muur. Ze bezoeken geregeld de Djamoenbomen en komen dan terug met rijpe

De Tropische Spotlijsters kiezen in Oxygen Resort vaak een antenne als uitkijkpost.
Foto: Henk Greven.

bessen, die ze op een stoep stukslaan om het vruchtvlees te eten, de harde nootvrucht laten ze liggen. Ze bouwen een open nest, vergelijkbaar met dat van een Gaai, van takjes, met een nestkom van dunne plantewortels en dode grasstengels. De eieren zijn groen met roodbruine stippen en vlekjes, vergelijkbaar met die van onze Grote Lijster.

Verder de Vaalborstlijster *Turdus leucomelas*, die in Suriname Bonkidif (Boontjedief) wordt genoemd. Het is een vrij forse bruine vogel, vergelijkbaar met onze Merel *Turdus merula*, maar er is wat betreft het uiterlijk geen verschil tussen mannetjes en vrouwtjes.

Ook zijn zang komt overeen, alleen zingt bij ons de Merel vooral tegen de avond en in Suriname vooral vroeg in de ochtend. Net als onze Merel heeft hij een doordringende alarmroep en bij het opvliegen horen we het ons bekende 'tjok tjok'. Zijn nest is vergelijkbaar met dat van onze Merel, komvormig en gemaakt van takjes, blaadjes en grassen. Die worden samengevoegd met aarde en aan de buitenkant vaak behangen met groen plantemateriaal. Het nest wordt geregeld op balken en onder dakranden gebouwd. Zijn voedsel bestaat vooral uit vruchten en insecten.

De Grote Kiskadie *Pitangus sulphuratus*, bekend als 'Grietjebie', is verreweg de meest voorkomende vogel van Paramaribo. Van

Vaalborstlijster in de omgeving van het nest.
Foto: Henk Greven.

Het uitzicht vanaf onze veranda op het resort.

Foto: Henk Greven.

Nest van een Vaalborstlijster in een prieel op het complex.
Foto: Henk Greven.

de vroege ochtend tot de late avond hoor je zijn roep: 'grietjebieeee'! Het is een forse, brutale vogel, die in elke straat kan worden gehoord en gezien. Hij heeft de grootte van een Spreeuw, een gele buik, een witte keel en veel bruin aan de bovenzijde. Om zijn kop loopt een witte band, die begint bij zijn stevige snavel. Op telefoondraden en daken zie je hem midden in de hitte van de dag zich druk maken en aldoor zijn naam roepen. Hij maakt in struiken, maar ook tegen huizen, een bolvormig, slordig nest van dode grassen met aan de voorzijde een invliegopening. Zijn eieren zijn witroze met op het stompe eind donkerbruine stippen, vergelijkbaar met die van onze Zanglijster, waarvan de eieren evenwel hemelsblauw zijn. Hij verdedigt zijn

nest fel en valt mens en dier verwoed aan die te dicht bij het broedsel komen. Ze eten van alles, insecten maar ook bloemen en vruchten. Het succesvolle geslacht *Pitangus* kent vele soorten, waarvan *Pitangus sulphuratus* de meest algemeen voorkomende is.

Andere vaste bewoners van het resort zijn: Tropische Koningstiran *Tyrannus melancholicus*, Bisschopstangare *Thraupis episcopus*, Palmtangare *Thraupis palmarum*, Huiswinterkoning *Troglodytes aedon*, Suikerdiefje *Coereba flaveola*, Kleine Ani *Crotophaga ani*, Witbrauwgrasgors en Steenduif *Columbina talpacoti*.

De sloten, aan weerszijden van het resort, liggen vol met afgevallen takken en kokosbladeren. Hier zijn dagelijks een tweetal soorten

De Grote Kiskadie staat in Suriname bekend als de Grietjebie.
Foto: Henk Greven.

De Bonte Watertiran is een vaste bewoner van het resort. Deze vogel is op zoek naar voedsel in een goot op het complex.

Foto: Henk Greven.

Ook de Kepanki is een vaste gast. Zij zijn vrijwel altijd te vinden in de sloten rond Oxygen Resort.

Foto: Henk Greven.

vogels te vinden: de Bonte Watertiran *Fluvicola pica*, in het Surinaams Katunfowru. Dit kan worden vertaald als Katoenvogeltje, een mooie naam want zijn borst is wit als rijpe katoen; het is een klein wit-zwart vogeltje, dat in zijn eentje rustig zijn gang gaat, continu

Roestvleugeltiran of Marechauseegrietjebie op uitkijk.

Foto: Henk Greven.

op zoek naar voedsel. Daarnaast huist in de zuidelijke goot een paartje Kepanki's *Jacana jacana*, de 'waterhoentjes' van Suriname. Ze stappen rond op hoge, grijze poten met lange tenen, waarmee ze op drijvende bladeren van grote waterplanten kunnen lopen. Bij benadering vliegen ze op met kort gekrijs en hangende poten, waarbij de lichtgele vleugelpennen scherp contrasteren met de roodbruine dekveren.

Behalve de echte Grietjebie (Grote Kiskadie) *Pitangus sulphuratus* zijn er nog twee soorten die, omdat ze enigszins op de echte Grietjebie lijken, ook 'Grietjebie' worden genoemd. Ze roepen echter niet 'grietjebieeee' en behoren tot een ander geslacht.

De Roestvleugeltiran *Myiozetetes cayanensis* lijkt verwarrend veel op de echte Grietjebie en wordt Marechauseegrietjebie genoemd. Hij is minder algemeen, iets kleiner en

Een Oranjevleugelamazone die op Kerstavond even neerstreek in de top van een Flamboyant bij de achteringang om op zijn partner te wachten.

Foto: Henk Greven.

minder brutaal dan de echte Grietjebie. Het verschil zit hoofdzakelijk in zijn zang, een kortere snavel en de witte ring om zijn kop, die niet helemaal tot in de nek doorloopt. De Tropische Koningstiran *Tyrannus melancholicus* wordt 'Krontogrietjebie' genoemd. Op het hekwerk en de telefoonraden bij de achteringang van Oxygen Resort is hij dagelijks waar te nemen en ook gemakkelijk te fotograferen, omdat hij alle tijd neemt om rustig stil te zitten om uit te zien naar insecten. Zijn gedrag lijkt daardoor wat op dat van de Europese Grauwe Vliegenvanger. Het epitheton *melancholicus* slaat op zijn enigszins bedroefd voorkomen met zijn opvallend grijze kop, waardoor hij in Suriname ook

Tontolie (oude vrouw zonder tanden) wordt genoemd.

Behalve de vaste bewoners zijn er een aantal algemeen voorkomende passanten en soorten die zich ophouden in de directe omgeving. Wat betreft de passanten kunnen worden genoemd: de Grijsborstpurperzwaluw *Progne chalybea*, die vooral na een regenbui over het resort komt scheren, de Mangrove-reiger *Butorides striata*, in Suriname Tjontjon genaamd. Het is een kleine reiger (hij lijkt meer op een Kwak) met een stevige snavel en bruine veren op zijn keel en borst. Ik zag hem enige malen over de zuidelijke goot vliegen. Ten slotte, niet te missen, de Oranjevleugelamazone *Amazona amazonica*, de meest voorkomende

De Soldatenspreew is een opvallende gast in het weiland in de omgeving.
Foto: Henk Greven.

De Kleine Ani of Kawfutuboi is vaak in buurt van koeien te vinden.

Foto: Henk Greven.

grote papegaai in Suriname, die Kulekule wordt genoemd. Aan het eind van elke middag komen ze, luid krassend, in koppels overvliegen, op weg naar hun slaapplek. Ik had het geluk, dat op 25 december in de schemering één exemplaar even neerstreek in een boom om op zijn partner te wachten. Wat betreft de vogels in de directe omgeving loont het de moeite om uit te kijken over de extensief beheerde paardenweide aan de westzijde van het resort, achter de Djamoenbomen. In deze wei is veel opslag van Rus *Juncus* ssp., Tayer *Xanthosoma sagittifolium* en Slabriki Wiwiri, een struikvormige, geneeskrachtige plant met geveerde bladeren en gele bloemen. Dit is de *Cassia alata* (Caesalpinioideae), met als volksnamen Candle Bush en Ringworm Bush.

Op deze plant zit vaak een bijzonder kleurrijke vogel uit te kijken naar insecten, het Rood-

borstje of Zwartkopsoldatenspreeuw *Sturnella militaris*. Het mannetje heeft een opvallende, rode borst, het vrouwtje is bruin. Ze maken hun nest, zoals bij ons de Veldleeuwerik, op de grond tussen hoge grassen. Speurend naar insecten vanaf één tot twee meter hoge uitkijkpunt wisselen ze een kort 'tjiep tjiep' af met een langgerekt 'tsjiiiii'. Ook lopen achter het prikkeldraad, in de paardesporren regelmatig Glanskoevogels *Molothrus bonariensis*, de mannetjes zijn zwart met een blauwpaarse glans en de vrouwtjes grijsbruin. Het zijn broedparasieten, die bij voorkeur het nest van de Huiswinterkoning *Troglodytes aedon* uitkiezen om er één ei in te leggen, de rest van het legsel gaat dan verloren. Ook huist daar de Witkopwateriran *Arundinicola leucocephala*, die in Suriname Soeur of Dominee wordt genoemd. Het is één van de

Geelkopcaracara op het dak van een huis in aanbouw aan de Gummels.

Foto: Henk Greven.

Een paartje Witkopwaterirans in het weiland westelijk van het resort. Deze vogels staan in Suriname bekend als 'dominee'.

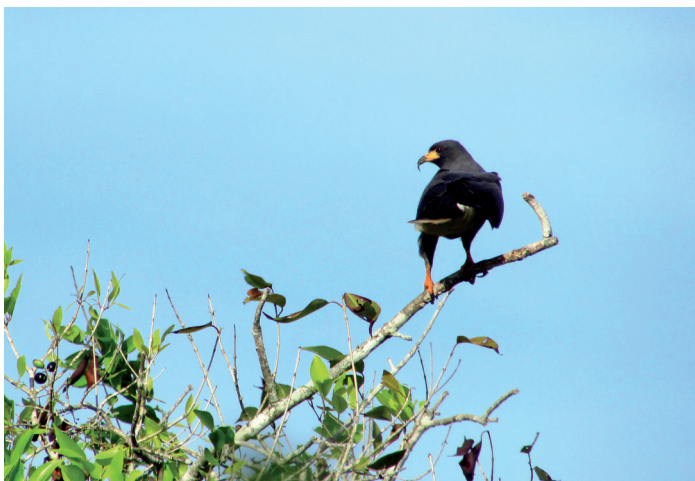
Foto: Henk Greven.

Een Blauwtje zit even uit te puffen in de hitte.
Foto: Henk Greven.

Een Godsvogeltje dat dagelijks het hoogste lied zingt.
Foto: Henk Greven.

De Mannelijke Slakkenwouw is de meest voorkomende roofvogel rondom Paramaribo.
Foto: Henk Greven.

Steenduijjes broeden ook op Oxygen Resort.
Foto: Henk Greven.

Een Suikerdiefje doet zich tegoed aan een zoete Sapotillevrucht.
Foto: Henk Greven.

meest voorkomende van de zeventig à tachtig Surinaamse tiranvogels.

De paarden in de wei worden trouw begeleid door Koereigers *Bubulcus ibis*, een migrant uit Afrika, die zich in de vorige eeuw over geheel Zuid-Amerika heeft verspreid. In de lucht turend, zie je regelmatig roofvogels, in Suriname Aka's genoemd, overkomen. Twee soorten houden zich op in de weilanden aan de west- en noordzijde van het resort. Boven de moerassige weilanden aan de noordzijde zweeft dagelijks een Slakkenwouw *Rostrhamus sociabilis*. De mannetjes zijn donkerblauw-grijs met een witte stuit, de vrouwtjes zijn geelbruin met bruine vlekken aan hals en

buik. De lange, sterk gekromde snavel dient om slakken uit hun huisjes te halen. Op het dak van een huis in aanbouw, tegenover de achteringang van het resort, streken regelmatig twee Geelkopcaracara's *Milvago chimachima* neer, meestal werden ze omcirkeld door woedende Bisschopstangares *Thraupis episcopus* en Grote Kiskadie *Pitangus sulphuratus*. Deze fraaie, crèmekleurige aaseters, die in de buitenwijken van Paramaribo meestal paarsgewijs langs wegen worden gezien, plukken aan verkeersslachtoffers, trokken zich echter weinig aan van de woedende zangvogels, die dan ook snel verdwenen.

■ H.C. Greven, Koninginneweg 2, 3941 DP Doorn, e-mail: hcgreven@kpnmail.nl.